Tekna –
Teknisk-naturvitenskapelig forening
Postboks 2312 Solli
0201 Oslo

www.tekna.no
Org.nr 971 420 782
post@tekna.no
+47 22 94 75 00

Stortingets næringskomité

Vår ref.:
MKF

Dato:
29. oktober 2026

Teknas innspill til Representantforslag 321 S (2025–2026) om en nasjonal strategi for datasenterindustrien

Tekna er fagforeningen for over 120 000 naturvitere og teknologer. Våre medlemmer har høyere utdanning på master- og doktorgradsnivå og representerer viktige kunnskapsmiljøer i Norge.

Tekna støtter representantenes forslag om en nasjonal strategi for utvikling av datasenterindustrien i Norge. Datasentre er en stadig viktigere del av den digitale infrastrukturen og har betydning for blant annet digital sikkerhet, beredskap, forskning, næringsutvikling og utvikling og bruk av kunstig intelligens.

Forslagsstillerne peker på behovet for at datasenteretableringer skal bidra til nasjonal teknologiutvikling, verdiskaping og lokale ringvirkninger. Dette mener Tekna bør være hovedformålet for den videre datasenterpolitikken.

Etter Teknas syn må ambisjonene samtidig gå lenger enn å kun legge til rette for etablering og drift av selve datasentrene. Når Norge stiller kraft, areal og infrastruktur til disposisjon, bør etableringene bidra til å bygge et varig norsk økosystem av teknologibedrifter, leverandører, forskningsmiljøer og utdanningsinstitusjoner rundt datasentrene.

Bygg hele økosystemet rundt datasentrene

Den langsiktige verdiskapingen i datasenterindustrien ligger ikke bare i den fysiske infrastrukturen, men også i virksomheten, teknologien og kompetansen som kan utvikles rundt den. Tekna mener at Norge bør bruke datasenteretableringene til å utvikle norske miljøer og leverandørkjeder innen blant annet kunstig intelligens, cybersikkerhet, energieffektiv databehandling, elkraft, automasjon, kjøleteknologi, nettverk, digital infrastruktur og avansert datasenterdrift.

Det bør legges til rette for at norske bedrifter kan utvikle teknologi, produkter og tjenester som både kan leveres til datasentre i Norge og konkurrere i et voksende internasjonalt marked. Samarbeid mellom datasenteraktører,

universiteter og høyskoler, fagskoler, forskningsinstitutter, oppstartsbedrifter og etablerte teknologibedrifter bør derfor være en sentral del av den nasjonale datasenterpolitikken.

Norge har tidligere lykkes med å bruke store industrietableringer og nasjonale fortrinn som grunnlag for å bygge bredere leverandørindustri, teknologiutvikling og sterke fagmiljøer. Den samme langsiktige ambisjonen bør ligge til grunn for utviklingen av datasenterindustrien.

Kompetanse er en del av infrastruktur

Tekna mener en nasjonal datasenterstrategi må omfatte langsiktig utvikling av kompetanse. Sikker og effektiv drift krever kompetanse innen blant annet elkraft, kjøling, automasjon, elektronisk kommunikasjon, programvare, kunstig intelligens, fysisk sikring og cyber- og OT-sikkerhet. Myndighetene bør derfor kartlegge framtidige kompetansebehov og styrke samarbeidet mellom næringen, utdanningsinstitusjonene og forskningsmiljøene.

Etter Tekna syn bør strategien også omfatte rekruttering, etter- og videreutdanning og gode arbeidsvilkår. Ansatte og tillitsvalgte bør involveres i arbeidet med sikkerhet, beredskap og kontinuitet i kritiske digitale tjenester.

Lokalisering

Tekna mener at lokalisering må være en del av den nasjonale strategien. Dagens system for nettilknytning gir etter vårt syn for liten mulighet til å vurdere om store datasenteretableringer plasseres der de gir størst samlet samfunnsnytte.

Store datasenteretableringer kan innebære betydelige arealbeslag og naturinngrep, både fra selve anlegget og fra infrastrukturen som må bygges rundt det. Etter Teknas syn må derfor naturkostnaden inngå i lokaliseringsvurderingen. Der det finnes alternative lokaliseringer med mindre naturbelastning og bedre tilgang på eksisterende infrastruktur, bør dette tillegges betydelig vekt.

Lokaliseringen bør også vurderes i lys av tilgjengelig nettkapasitet, kraftsituasjonen, eksisterende og planlagt industri, tilgang på relevant kompetanse og infrastruktur, muligheter for å utnytte overskuddsvarme og potensialet for industrielle synergier.

Tekna mener at dette er viktig dersom datasentrene skal bidra til å bygge et bredere økosystem rundt seg. Etableringer i områder der datasentre kan kobles til eksisterende næringsmiljøer, utdannings- og forskningsinstitusjoner og annen industri, gir bedre forutsetninger for langsiktig verdiskaping.

Vertskommunene må samtidig få tilgang til tilstrekkelig og etterprøvbar informasjon om blant annet kraftbehov, arealbruk, vannforbruk, støy, trafikk, sikkerhet, framdrift, sysselsetting og forventede ringvirkninger. Staten bør utvikle bedre veiledning og bidra til at kommunene har kapasitet til å vurdere store og teknisk komplekse etableringer.

Dialogen med lokalsamfunnet og næringslivet bør starte tidlig og videreføres gjennom hele datasenterets levetid. Det bør stilles krav om at hvert datasenter skal ha en lokal representant med nødvendig mandat og beslutningsmyndighet, som kommunen, næringslivet og innbyggerne kan forholde seg til.

Store kraftuttak må vurderes mer helhetlig

Tekna støtter at myndighetene utreder hvordan store kraftuttak skal håndteres mer helhetlig. Utredningen bør vurdere både forbedringer i dagens regler og behovet for nye virkemidler, herunder en mulig konsesjonsordning for større kraftforbruk. Før det eventuelt innføres en ny ordning, bør det vurderes om tydeligere krav til prosjektmodenhet, tidsbegrensede kapasitetsreservasjoner og avtaler om fleksibelt forbruk kan løse deler av behovet. Regelverket må være transparent, forutsigbart og sikre likebehandling mellom ulike former for stort kraftforbruk.

En nasjonal strategi bør samtidig stille tydelige krav til dokumentasjon av datasentrenes effekt- og energibehov, planlagt opptrapping og mulighet for laststyring. Der det er teknisk mulig, bør datasentre kunne bidra med forbruksfleksibilitet og andre systemtjenester. Slike bidrag må være reelle, målbare og avtalefestede dersom de skal tillegges vekt ved vurdering av nettilknytning og samfunnsnytte.

Det må også være mulig å frigjøre reservert nettkapasitet når prosjekter ikke har tilstrekkelig modenhet, finansiering eller realistisk framdrift.

Nasjonal kontroll og digital handlefrihet må styrkes

Tekna mener at en nasjonal datasenterpolitikk må bidra til at Norge bygger egen kapasitet og beholder kontroll over kritisk digital infrastruktur. Det innebærer å styrke norsk og europeisk eierskap i strategisk viktige deler av infrastrukturen.

At et datasenter ligger i Norge betyr ikke nødvendigvis at Norge har kontroll over infrastrukturen, teknologien, dataene eller prosesseringskapasiteten. Hvem som eier infrastrukturen, hvilken jurisdiksjon virksomheten er underlagt og hvilke leverandører den er avhengig av, har direkte betydning for sikkerhet og digital handlefrihet. Dette gjelder også tilgang til regnekraft. Med dagens system er det en betydelig risiko for at Norge stiller kraft og infrastruktur til disposisjon for globale teknologiselskaper uten at norske virksomheter, forskningsmiljøer eller offentlig sektor får tilgang til kapasiteten som bygges ut her.

En nasjonal strategi bør derfor kartlegge hvilke deler av den digitale infrastrukturen Norge er kritisk avhengig av, hvem som eier og kontrollerer dem, og hvilke jurisdiksjoner de er underlagt. For strategisk viktige deler av infrastrukturen bør det vurderes tiltak som styrker norsk og europeisk eierskap og kontroll, reduserer kritiske leverandøravhengigheter og sikrer tilgang til nødvendig prosesseringskapasitet.

Tekna støtter derfor forslaget om å kartlegge Norges digitale avhengigheter og vurdere tiltak som styrker nasjonal kontroll over den digitale grunnmuren.

Rammer for langsiktig verdiskaping

Store datasenteretableringer legger beslag på betydelige ressurser i form av kraft, nettkapasitet og areal. Etter Teknas syn bør tilgang til disse ressursene ses i sammenheng med hvilken langsiktig verdiskaping etableringene bidrar til.

Vurderingen av samfunnsnytte bør derfor gå lenger enn antall arbeidsplasser i selve datasenteret. Det bør legges vekt på om etableringen bidrar til å bygge

norske leverandørmiljøer, teknologiutvikling og varige fagmiljøer, og om den styrker samarbeidet mellom næringsliv, utdanningsinstitusjoner og forskningsmiljøer.

En nasjonal strategi bør særlig legge vekt på:

- dokumenterte lokale og nasjonale ringvirkninger og utvikling av norske leverandørkjeder
- forskning, teknologiutvikling og etablering av utviklingsfunksjoner i Norge
- samarbeid med universiteter, høyskoler, fagskoler og forskningsinstitutter
- tilgang til regnekraft for norsk forskning, næringsliv og offentlig sektor
- lokalisering som tar hensyn til kraft, nett, natur og muligheten for industrielle synergier
- norsk og europeisk eierskap og redusert sårbarhet i strategisk viktig digital infrastruktur.

Rammevilkår for datasenterindustrien

Tekna mener at regjeringen bør utrede hvordan datasenternæringen kan skattlegges på en måte som sikrer at en større del av verdiene som skapes i Norge kommer fellesskapet til gode.

Datasentervirksomhet inngår ofte i internasjonale konsern, der kundeavtaler, immaterielle rettigheter og andre sentrale funksjoner kan være fordelt mellom flere land. Myndighetene må derfor ha tilstrekkelig informasjon om eierskap, konsernstruktur og økonomiske transaksjoner til å kunne fastslå hvor verdiene skapes og hvor de beskattes.

Dette er også viktig for å sikre like konkurransevilkår. En eventuell skatt må utformes slik at norske og frittstående aktører ikke rammes hardere enn internasjonale konsern som kan flytte kostnader og overskudd mellom selskaper og jurisdiksjoner.

Målet bør være et skattesystem som sikrer like konkurransevilkår og at Norge får en rimelig andel av verdiene som skapes ved bruk av norske ressurser og norsk infrastruktur.

Se til erfaringer fra andre land

Tekna støtter forslaget om en nasjonal strategi for datasenterindustrien, og mener at må bidra til å gi myndighetene bedre verktøy til å styre lokalisering, samfunnsnytte, eierskap og verdiskapning.

Flere land har allerede gjort dette og innført sterkere styring av datasenteretableringer. Tekna vil særlig peke på Danmark som et interessant eksempel. De har nylig gått bort fra et rent førstemann-til-mølla-prinsipp for nettilknytning, og gitt nettselskapene større mulighet til å prioritere mellom ulike typer forbruk når kapasiteten er knapp.

Singapore fordeler ny datasenterkapasitet etter kriterier som blant annet omfatter strategisk verdi, bidrag til innovasjon og utvikling av lokale økosystemer og bærekraft. Irland stiller strengere vilkår for nettilknytning, der lokalisering og nettsituasjon inngår, og nye datasentre må stille med produksjon

eller lagring tilsvarende etterspurt kapasitet og dekke minst 80 prosent av årsforbruket med ny fornybar kraft. Tyskland har på sin side innført konkrete krav til energieffektivitet og gjenbruk av overskuddsvarme fra datasentre.

Tekna mener Norge bør hente erfaringer fra slike modeller når en nasjonal strategi og et eventuelt konsesjonssystem utredes. Eksemplene viser at reguleringen kan brukes til å styre både lokalisering, ressursbruk og hvilke samfunnsbidrag som forventes av store datasenteretableringer.

Avslutningsvis vil vi vise til OECDs anbefalinger fra oktober 2026 om at land bør kartlegge egne behov for KI-regnekraft som grunnlag for nasjonal politikk. Tekna mener Norge bør gjøre en samlet vurdering av dagens og framtidige behov for regnekraft i forskning, næringsliv og offentlig sektor. Det vil gi et bedre grunnlag for å vurdere hvor mye kapasitet Norge trenger, hvor den bør bygges ut og hvordan norske aktører skal sikres tilgang.